

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهرستان فسا

مرکز آموزشی درمانی تخصصی فوق تخصصی امام حسین (ع)

مالاريا

واحد آموزش سلامت

تہیہ: فاطمہ قدیمی (سوپروایزر آموزش سلامت)
تنظیم: اسماعیل احمدی (کارشناس پرستاری)

تیر ماہ 1405

مشاور علمی: دکتر منتصری (متخصص عفونی)

فسا، بیمارستان امام حسین (ع)

آدرس: میدان ابن سینا، بلوار حضرت ولیعصر،
بیمارستان آموزشی، تخصصی و فوق تخصصی
امام حسین (ع)

تلفن: 07153411010

وب سایت: ihh.fums.ac.ir

بیماری مالاریا

مالاریا یک بیماری انگلی است. عامل این بیماری، انگل‌های تک‌سلولی از جنس پلاسمودیوم می‌باشد که گونه‌های متعددی را شامل می‌شود. در ایران سه گونه پلاسمودیوم به نام‌های ویواکس، فالسیپاروم و مالاریه وجود دارند. پلاسمودیوم ویواکس شایع‌ترین و پلاسمودیوم فالسیپاروم شدیدترین و خطرناک‌ترین نوع این انگل می‌باشد.

انگل مالاریا توسط پشه‌ای به نام آنوفل به انسان منتقل می‌شود که آن نیز شامل چندین گونه می‌باشد

شیوع مالاریا

هر سال در جهان ۳۰۰ تا ۵۰۰ میلیون نفر به مالاریا مبتلا می‌شوند و ۱ تا ۲ میلیون نفر در اثر این بیماری فوت می‌کنند. در ایران سالانه حدود ۱۵ تا ۲۰ هزار نفر به مالاریا مبتلا می‌شوند؛ بیشترین موارد مالاریا در ایران مربوط به استان سیستان و بلوچستان، هرمزگان و قسمت گرمسیری کرمان می‌باشد.

علايم بیماری مالاریا

شایع‌ترین علایم شامل تب، احساس سرما، لرز و تعریق می‌باشد. علایم غیر اختصاصی دیگر نیز شامل ضعف، سردرد، تهوع، استفراغ، کسالت و غیره می‌تواند وجود داشته باشد. مهم‌ترین علامت تب می‌باشد.

راه‌های انتقال

شایع‌ترین و معمولی‌ترین روش انتقال مالاریا از طریق گزش پشه‌های آنوفل ماده است. وقتی پشه مذکور شخصی را نیش می‌زند، خون او را می‌مکد اگر شخص گزیده شده مالاریا داشته باشد تعدادی از انگل‌های داخل خون بیمار به داخل بدن پشه مکیده خواهد شد.

انگل‌های مالاریا در بدن پشه تکثیر و رشد می‌کند و بعد از ۷ تا ۲۱ روز که بستگی به دما و رطوبت محیط دارد برای انتقال به فرد دیگر آماده هستند؛ حال اگر شخص سالمی را نیش بزند انگل‌های مالاریا وارد بدن شخص سالم می‌شوند و این شخص بیمار خواهد شد.

چرخه زندگی پشه مالاریا: پشه مالاریا در آب‌های راکد تخم می‌گذارد پس از یک تا سه روز تخم باز شده و لارو از آن خارج می‌شود پس از هفت تا هشت روز لاروها به صورت پوپ در می‌آیند. یک تا دو روز بعد پوپ تبدیل به پشه مالاریا می‌شود.

پشه‌های ماده مالاریا برای ادامه زندگی و رشد تخم‌های خود از خون انسان تغذیه می‌کنند پس از خوردن خون روی دیوار اتاق‌ها و سایر اماکن سرپوشیده استراحت می‌کند. پس از رسیدن تخم‌ها که ۲ تا ۳ روز طول می‌کشد در آب‌های راکد شامل حوض، برکه، منبع آب، قایق‌هایی که در آن آب ذخیره کرده‌اند، آب رها شده در کوچه‌ها و غیره تخم‌ریزی می‌کند و این چرخه در طول عمر پشه چندین نوبت تکرار می‌گردد. در صورت عدم درمان به موقع و صحیح بیماری، علاوه بر انتقال بیماری به دیگران می‌تواند در بعضی از موارد منجر به مرگ بیمار شود.

تشخیص بیماری مالاریا

راه تشخیص قطعی مالاریا آزمایش خون می‌باشد. در خون فرد بیمار انگل‌های مالاریا دیده می‌شود. هر فرد تبار می‌تواند برای انجام آزمایش مالاریا به خانه‌های بهداشت و یا مراکز بهداشتی درمانی درمانگاه مراجعه نماید. آزمایش مالاریا رایگان انجام می‌شود.

درمان بیماری مالاریا

بیماری مالاریا قابل درمان است که باید زیر نظر پزشک توسط بهورز یا مأمور مالاریا انجام شود. دوره درمان را باید کامل نمود تا از بازگشت بیماری جلوگیری به عمل آید.

راه‌های پیشگیری از بیماری مالاریا

- بیماریابی: آزمایش خون افراد تبار و درمان افرادی که در آزمایش خون آن‌ها انگل مالاریا دیده شده است از انتشار بیشتر بیماری جلوگیری می‌کند.
- جلوگیری از گزش توسط پشه‌های ناقل مالاریا از طریق خوابیدن زیر پشه‌بند معمولی یا پشه‌بند آغشته به سم، نصب توری به در و پنجره‌های منازل، به کار بردن تله نوری و الکتریکی، استفاده از مواد دور کننده
- جلوگیری از تکثیر پشه‌های مالاریا از قبیل زهکشی آب‌های راکد، پر کردن گودال‌ها، پوشاندن کامل منابع آب و سایر وسایل نگهداری آب، استفاده از ماهی‌های لاروخور، کاربرد مواد لاروکش مثل گازوئیل و غیره
- از بین بردن پشه‌های بالغ به وسیله سمپاشی سطوح داخلی اماکن انسانی و حیوانی و محل استراحت پشه‌ها با خشکاندن و جاری ساختن آب‌های راکد و پوشاندن کامل وسایل نگهداری آب، محل‌های تخم‌ریزی پشه‌های مالاریا را از بین ببریم.